

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Peer Wittenbols
Titel	Op de ziel
Jaar	2011
Uitvoering	Het Zuidelijk Toneel / Rob Ligthert

Copyright (C) 2011 by Peer Wittenbols

PEER WITTENBOLS

OP DE ZIEL

Personages

lode

maia *zijn vrouw*

anne

Lode, Anne

anne Is je vrouw thuis?

lode Nee, die is er niet.

anne Bedankt.

lode Ze kan ieder moment thuis komen.

anne Dat moet een fijn idee zijn.

lode Ja, is het zeker. Ik bedoel: u kunt op haar wachten.

anne Samen met jou?

lode Ja, gewoon.

anne Nee, beter van niet.

lode Wie kan ik zeggen...?

anne Zegt u maar niets. Ik kom nog wel eens terug.

lode Gaat het wel goed met je?

anne Nee. Nee, het gaat slecht.

lode Ze kan ieder moment hier zijn.

anne Heeft u een foto van haar?

lode Van Maia?

anne Mooie naam: Maia.

lode Ik vind Bernadette een mooie naam. Bernadette.

anne Ik ben Anne.

lode Ik ben Lode. En dan weet zij wie ik bedoel?

anne Heeft u een foto van haar?

lode Misschien.

anne Het liefst een foto waar ze zo gewoon mogelijk op staat.

lode Ik weet niet... Ze heeft niet graag dat ik zomaar foto's maak. Daar houdt ze niet van.

anne Jammer. Ik kom haar schoen terug brengen.

lode Daar heb ik haar niet over gehoord. Dat ze een schoen kwijt was. Maar ze zal er blij mee zijn.

anne Ik kom later nog wel eens terug.

lode U neemt de schoen weer mee?

anne Ja natuurlijk, anders weet ze dat ik hier was.

Anne af

Lode, Maia

lode Ben jij een schoen kwijt?

maia Nee, jij?

lode Nee. Nee, hoor. Niet dat ik weet.

maia Je bent er anders slordig genoeg voor.

lode Een schoen kan nooit heel ver bij de andere vandaan zijn. Zelfs na een verkrachting vinden ze twee schoenen terug. Of na een feest.

maia Wat doet die foto hier?

lode Die zocht ik. En die heb ik gevonden. Je staat er zo mooi op.

maia Mooi? Vind je dit mooi? Dat haar. Zo zit het nooit.

lode Nee, maar je kijkt er zo ernstig op.

maia Je moet me waarschuwen wanneer je een foto gaat maken.

lode Ik vind het fijn wanneer ik een foto zie waar ik niet van af wist. Alsof ik iets terug krijg van vroeger.

Voor jou is een foto nooit meer een verrassing. Wanneer ik een foto van jou maak, lach jij altijd.

maia Ik hou niet van dat artistieke chagrijnige kijken.

lode Dat bedoel ik niet. Ik maak een foto van jou.

maia Waarom? Is er iets speciaals?

lode Ik maak nu een foto.

maia Wacht even.

lode Nu.

Hij maakt een foto.

Zie je wel: jij lacht.

maia Nou en?

lode Hardop. Ik hoor: 'Hahaha.' Waarom maak je er geluid bij?

maia Dat doe ik nu eenmaal als ik lach.

lode Nee. Zo maak jij jou en mij wijs dat het een spontaan moment is. Was.

maia Ik wil ook graag dat het spontaan is. Leg die camera weg.

lode Zeg, weet jij wie er vanmiddag voor de deur stond?

maia Hier voor de deur. Hier? Bij ons? Vandaag? Of ik dat weet?

lode Anne.

Lode maakt een foto.

lode Anne.

Lode maakt een foto.

lode Anne.

Lode maakt een foto.

lode Maar jij was er niet en ze had geen tijd om op je te wachten en ze moest er weer vandoor.

maia En zei ze nog iets?

lode Nee. Ja, dat ze er weer vandoor moest.

maia Was ze alleen?

lode Ken je haar?

maia Ik? Nee.

Lode maakt een foto.

maia Hou daar eens mee op. Waarom doe je dat?

lode Ik wil graag een foto waar je zo gewoon mogelijk op staat.

maia Doe dan. Ik zal niet lachen.

Lode maakt een foto.

Lode, Anne

anne Is Maia er?

lode Nee. Die is net weg. Net net. Kom je binnen?

anne Nee. Nee hoor.

lode Jammer. Ik heb een foto van haar gemaakt.

anne Wat aardig. Je bent een aardige man.

lode Bij ons thuis zijn ze allemaal aardig. Zowel van vaders zijde als van moeders kant. Het gaat vanzelf.

Dieren zijn ook gek op mij. En bloemen. Dit is die foto.

anne Maia. Ze is het en ze is het niet.

lode Normaal kijkt ze liever. Dit is hoe ze keek toen ik vertelde dat jij had aangebeld. Ik heb niets over de schoen verteld.

anne Je had beloofd dat je niets over mij zou zeggen.

lode Ja, dat lukte me niet. Het spijt me. Ik heb niets over de schoen verteld.

anne *over de foto* Mag ik hem hebben?

lode En wat krijg ik dan?

anne Een foto van de schoen.

lode Geef me gewoon die schoen.

anne Nee, maak maar liever een foto.

lode Moet jij er ook op?

anne Ja, waarom niet, eigenlijk.

lode Vrouw met schoen.

anne Anne met schoen.

lode Anne met schoen van Maia. Even lachen.

anne Dat gaat niet.

lode Jawel.

anne Nee, mijn man is pas verongelukt.

Lode maakt een foto.

lode Sorry. Ik zal hem vernietigen.

anne Nee. Nee. Ik wil hem zien.

lode Hoe is hij verongelukt? Of moet ik maar niks vragen? Moet ik iets vragen?

anne Pak mij tegen jou aan. Iets met je armen.

lode Nee.

anne Maar met je handen dan?

lode Liever niet.

anne Mag ik dan alsjeblieft naar je handen kijken?

lode Ja, dat mag wel.

anne *telt zijn vingers* 1. 2. 3. 4. 5. En: 5. 4. 3. 2. 1.

lode *kijkt naar zijn handen* Deze hand lijkt ouder dan deze hand. Zie je dat? Altijd zo geweest. Terwijl hij minder doet.

anne Ik word rustig van die handen.

lode Ik merk het.

anne Je had gelijk: beter dan vastpakken.

lode Ja natuurlijk. Daar moet je altijd zo bij nadenken.

anne Ik hoor voetstappen.

lode Ik hoor niets.

anne Jawel, luister dan.

lode Echt niets.

anne Wat hoor ik dan?

Maia op

lode Waarom doe jij zo zachtjes?

maia Doe ik zachtjes?

lode Ja, ik hoorde je niet binnen komen. Zij wel.

anne Ik zeg: 'Ik hoor voetstappen.' Lode zegt: 'Ik niet.' Ik zeg: 'Ik wel.' Wel. Niet. Ik was bang dat ik het me verbeeld had. Toen kwam jij gelukkig binnen. Ik bedoel: ik ben soms bang dat ik iets hoor dat er niet is. Gelukkig was jij het. Ik weet wie jij bent.

maia Oja?

anne Ja. Ja. Ja, ik heb een foto van je gezien.

maia Ik ben niet blij met die foto.

anne Onzin. Mooie vrouwen zijn nooit tevreden met een foto. Ik denk steeds: moet ik me niet voorstellen?

maia Huil jij nu?

anne Nee.

lode Nu niet. Net hilde je wel, een beetje.

anne Ik heb iets voor je.

Anne geeft de schoen.

maia Wat moet ik hier mee?

anne Gewoon aanpakken. Verder niets. Aanpakken. Pak die schoen. Je maakt het zelf moeilijk nu. Ik niet. Dat doe jij.

maia Dan pak ik hem toch aan, zeker.

lode Is dat jouw schoen?

maia Aan wie vraag je dat?

lode Van wie is die schoen?

maia Kun je dat ook normaal vragen?

anne Alsjeblieft zeg, het is maar een schoen. Hij is nu van haar. Klaar.

lode Goed. Het is al goed.

anne Hoor ik voetstappen?

lode Nee, dat kan echt niet.

anne Dat zei je net ook.

lode Echt, het kan niet.

anne Maia, hoor jij iets?

maia Nee.

anne Ik ben soms zo bang voor... mijn hoofd.

lode Je oren verwachten hém. Dat zijn ze gewend. Dat moet slijten.

maia Wat moet slijten?

lode Even wachten. Maia. *tot Anne* Ben ie bang dat ie dingen zult horen of hoor ie ze?

maia Wat moet slijten?
anne Dat ligt zo dicht bij elkaar.
maia Wat moet slijten?
lode De herinneringen aan haar man.
maia Is hij weg?
anne Ja.
maia Is Vincent weg?
lode 'Vincent'?
anne Hij heette Vincent.
lode Het spijt me, dat had ik gemist.
anne Nee, ik had het nog niet gezegd.
lode *tot Maia* Hoe wist jij dan...
maia Is je man dood?
anne Je mag wel 'Vincent' zeggen.
maia Mag ik heel alsjeblieft antwoord?
anne ...
lode Ja.
anne *tot Maia* Zeg nog eens: Vincent.
maia Nee.
anne Jawel.
maia Nee, het lukt niet.
anne Zeg zijn naam.
maia Waarom?
anne Ik vraag me al vier weken af hoe dat zou klinken. Ik kon me er niets bij voorstellen. Ik heb het opgeschreven. Hier.
Hij toont papier en leest voor
–Hoe zeg jij: Vincent?
lode Zeg nou maar, als zij dat zo graag wil.
stilte
anne Je gaat haar niet slaan, of zoiets!
maia Dat moet hij zelf weten. 'Vincent.'
lode *tot Maia* Kijk mij eens aan. Probeer eens. Wat heb jij met die vent gedaan?
anne 'Die vent.' 'Die vent.'
lode Bemoei je er niet mee.
anne Doe ik wel.
lode Wat heb jij gehad met die kerel?
anne Zo praat je niet over hem.
lode O nee? Moet jij eens opletten. *tot Maia* Heb je met hem geneukt?
maia Mag ik heel even wennen aan het nieuws?
lode Nee. Dat mag niet. Antwoord geven! Heb je met hem geneukt?
anne Ik wil het niet horen.
lode Ik wel.
maia Lode. hii is dood.

lode Daar kom je een beetje laat mee. Hebben jullie geneukt? Ja of nee.

maia Ja en nee.

lode Wat is dat voor onzin?

maia Gewoon: ja en nee. Denk eens aan Anne. Egoïst.

lode *tot Anne* Begrijp jij dat: 'Ja en nee.'

anne Doe niet zo kinderachtig, Lode. Natuurlijk hebben ze geneukt. Mensen neuken. Mensen die van elkaar houden neuken.

lode *tot Maia* Ik wil jou nu horen zeggen dat je van hem hield.

maia Ik hield van hem. *tot Anne* Sorry, dat het zo gaat.

lode Dus jullie hebben geneukt?

anne Natuurlijk, stel je niet aan. Ze hield van hem, word daar kwaad om als je zo nodig kwaad moet worden.

lode *tot Anne* Wat bedoelt ze met: 'Ik hield van hem.'

anne Weet ik veel. Vraag hoelang ze met hem geweest is. Dan weet je of ze van hem hield.

lode *tot Maia* Het duurt dus al even?

maia Als zij het zegt.

anne Maia, alsjeblieft. Doe niet zo geheimzinnig.

lode Een jaar?

anne Langer.

lode Twee?

maia Langer.

lode Drie?

maia Minder.

lode *tot Anne* Klopt dat?

anne Ja.

maia VINCENT!!!

lode Helder. Even iets kapot gooien.

Lode gooit iets kapot. En nog iets. En nog iets.

anne Ik heb honderd vragen opgeschreven. Hier. Dit zijn ze.

maia Moeten we die nu lezen?

lode Weet jij iets beters?

maia Nee.

anne *leest voor*

–Hoe zeg jij: 'Vincent'?

–Hoe vaak zagen jullie elkaar? Elke week? Elke twee weken? Elke drie weken? Anders?

–Wat miste je bij Lode dat je wel bij Vincent vond?

–Waarom bleef je bij Lode?

–Is Lode nu genoeg voor je?

–Hadden Vincent en jij plannen om samen verder te gaan?

–Hoe serieus waren die plannen?

maia Ga je ze nu allemaal voorlezen?

anne Ik weet het niet.

maia Nee. Hou op. Nu stoppen.

anne Nee, natuurlijk niet.

maia Nou dan.

anne Wat?

maia Geef me even de tijd.

anne Jij hebt al genoeg tijd gehad. Duizend uur, minstens.

lode Maia, duizend uur?

maia Ik kan niet goed nadenken, hij is dood.

lode Ik weet het ook even niet.

anne *leest voor*

–Had hij een koosnaam voor jou? Welke?

–Klopt het dat jij hem wel eens ‘Bolletje’ noemde? Waarom: ‘Bolletje’?

–Heb jij nog kleren die naar hem ruiken?

–Hoe had hij jou graag vast? Doe eens. Doe eens.

maia Nu?

anne Doen. Doen. Doen, nu.

lode Hou op. Ze zei dat ze het niet wilde en jij gaat gewoon door.

anne Mijn man is dood!

lode Nou en?

maia Lode, hou je mond.

lode Mij best.

maia Hoe lang is hij dood?

anne Een maand.

maia O nee. Nee. Nee. Nee.

anne Een maand en drie dagen. Ik heb zijn gsm uitgezet. Ik werd gek van jouw telefoontjes.

maia Dat was ik niet.

anne Lieg niet tegen me. Wie belt er anders vanuit een telefooncel?

lode Bestaan die nog?

anne Kennelijk, als je maar goed zoekt. Een onbekende schoen en een vreemde die belt vanuit een telefooncel. Dat ik toen nog niet vermoedde...

lode Wacht eens even... wacht eens heel even: gecondoleerd.

anne Hoe bedoel je?

lode Gewoon: gecondoleerd.

anne O ja. Natuurlijk. Bedankt. Grappig.

lode Grappig?

anne Dat had ik nog niet bedacht... dat je dat zou zeggen.

lode Het kwam zomaar in me op.

anne Nogmaals bedankt.

maia Waarom kijken jullie nu naar mij?

lode Zeg jij niets? Tegen Anne.

maia Nu?

lode Tenzij Anne dat niet wil.

anne Ik weet het niet. En het is niet meer grappig.

maia Hoe... hoe... hoe?

anne Een kapot stoplicht, een vrachtwagen met oplegger. Boem. En nog een keer boem en nog een keer boem en nog een keer en nog een keer. Een auto heeft zes kanten. Alleen de onderkant zag er ongevend uit. Er zat groen aan de vangrail. Er liep een groene streep over het asfalt. Er zat groen aan de lantaarnpaal. Er zat groen aan de telefoonpaal. Ze begrepen niet dat hij niet bloedde.

maia Ze?

anne Niemand. De vrachtwagenchauffeur niet. De mensen die te hulp schoten, niet. Pas toen de broeders kwamen, liep er een straaltje uit zijn oor.

maia Die wagen, wat vervoerde die?

anne Niets. Dood door een vrachtwagen vol niks.

maia Dat dat kan. Natuurlijk kan het. Maar, dat het kan.

anne Was het maar een veewagen geweest. Vol koeien. Dat heeft nog een betekenis. Of staalplaten. Of een bus met kinderen. Die vrachtwagen had alleen een verwrongen bumper. En een deuk in de nummerplaat.

maia Wat gebeurt er met zo'n wagen?

anne Ik weet het niet.

lode Die krijgt een nieuwe bumper. En een nieuwe nummerplaat.

anne En ze wassen hem, als ze toch bezig zijn.

maia En wat doen ze met het asfalt?

lode Daar hebben ze bijmiddelen voor en hogedrukspuiten en ze werken nog steeds met bezems. Er is nog altijd geen goede vervanger voor de bezem.

anne Toen ik hem zag, zat er een Duitse verpleger naast hem. Vincent heeft de eerste uren Duits moeten aanhoren. Vangrail: Leitplanke. Inwendige bloedingen: Innere Blutungen. Kapotte kaak: Zerbrochener Kiefer. Bloed overgeven: Sich Blut übergeben.

maia 'Sich Blut übergeben'?

anne Dat dacht Fichtelmann eerst, maar ze hebben de papieren moeten aanpassen. Zijn kiezen waren gebroken. Bij het gillen heeft hij zijn tong kapotgesneden aan de scherpe punten. Het bloed is zijn keel ingelopen, verslikken, overgeven. Die Entzweigeschnittene Zunge.

lode Niet huilen, Maia.

maia Waarom niet?

lode Omdat je daar geen enkel recht op hebt. Zij heeft daar recht op. Zij wel.

maia Dan stop ik wel.

lode Dat is een goed idee.

anne Ik heb hem nog anderhalve dag bij me gehad. Op het laatst kon hij alleen nog maar blazen. Pff. Alsof hij een kaarsje uit moest blazen. Pff. Een verjaardagskaarsje.

...

anne Ik heb hem bij me.

maia Nee. Wat bedoel je eigenlijk?

anne Vincent is bij me.

lode Gadverdamme. Hoe: je hebt hem bij je?

anne Wat kijken jullie me raar aan. In deze tas.

maia Zijn as?

lode Heb jij zijn as bij je?

anne Willen iullie hem zien?

lode Nee.

anne *tot Maia* Jij?

maia Nee. Doe weg. Ik kan er niet tegen.

anne Wat kijken jullie raar.

...

anne Ik heb mezelf een maand kunnen zeggen dat ik niet moest gaan. Maar het ging niet meer. Het was op.

Ik was op.

maia Kom je je... hoe heet dat: 'wreken'?

anne Dat was nog niet in me opgekomen.

lode Ze kwam je schoen brengen.

anne Die ben ik in mijn paniek niet eens vergeten.

lode Jij was in paniek?

anne Nog steeds. Ik wist niet naar wie ik toe moest gaan. Ik wist niets beters dan naar hier.

lode Goed dat je gekomen bent. Ik denk dat ik ook namens Maia spreek. Was je de vorige keer ook in paniek?

anne Verschrikkelijk in paniek. Maar Maia, jij was er niet en ik wist niet of... of het goed was dat ik er was.

maia Je bent er.

anne Hallo.

maia Hallo.

...

anne Ik wil zo veel vertellen. Dit heb ik voorgedragen:

Lieve man,

Eerst was je ergens

Namelijk bij mij

Toen was je nergens

Namelijk dood

Nu ben je overal

Namelijk nergens

Zolang ik je zoek

Mijn lieve man

Ben ik, ben ik

Je lieve weduwe

...

Zolang ik je zoek

Ben ik. ben ik

Vlak bij je

Omdat je vlakbij me bent
Mijn lieve man
Huil ik heel zachtjes
Praat ik heelheel zachtjes
Eerst was je ergens
En moest ik je roepen
Toen was je nergens
En verloor ik mijn tong
Dom en stom van verdriet
Nu ben je overal
En fluister ik de woorden
Waarom
En
Jij

Aan het eind van de rouw
Verleer ik
Die woorden

Aan het eind van de rouw
Zwijgt jouw vrouw

lode Bijzonder.

anne Ik weet ook wel dat het te persoonlijk is. Maar dat geeft niet.

lode Echt heel bijzonder.

anne Dank je. Daar deed ik het niet voor.

maia Dapper. Is dat raar gezegd? Dapper.

anne Het vreemde was... Het gaat over verstillings... Maar ik las het voor... En ik begin te schreeuwen, daar in de rouwkamer. Te schreeuwen: 'Nee. Nee! Hier komen! Terugkomen!' Heel bizar. Alsof ik het niet was. Ik registreerde alles. En te schelden. Dat hij een hufter was. Zo gemakkelijk dood te gaan. 'Een klootzak ben je. Een verrader en een klootzak. Schaam je voor je kinderen zo plotseling dood te gaan. Schaam je voor je eigen kinderen, klootzak die je er bent. Lul die je er bent. Lul. Klootzak. Hufter. Zak. Gore zak. Vuile vuile lul. Smerige, smerige, smerige...' Ik scheld nooit. En ik ben toen zelfs flauwgevallen. Ik zag mezelf gaan. Daar ga ik, dacht ik. En heel veel later was ik er weer. Alsof ik boven water kwam. En alles had vreemde, harde kleuren. En alle geluiden waren te hard.

maia En ik wist nergens van.

anne Heb je dan niets gevoeld, deze maand? Dat er iets was met hem.

maia Nee. Ik geloof van niet.

anne Onbegrijpelijk.

maia Niets.

anne Niet van hem gedroomd? Niet dat hii pijn had? Niet dat hii dood ging?

maia Nee.

anne Hoe kan dat?

...

maia Ik had van hem moeten dromen.

lode Nu praat je onzin.

maia Moet je je voorstellen dat jij dood bent en dat ik niet van je droom.

lode Ik zou het je niet kwalijk nemen.

maia Maar stel het je eens voor.

lode Nee, daar word ik ongelukkig van.

maia Moet een geruststellend idee voor je zijn, dat ik 's nachts niet met hem bezig was.

lode Een enorme troost.

...

anne *tot Lode* Jij zult Vincent wel haten.

lode Ik probeer het, maar het lukt nog niet. Het voelt nogal dwaas een dode te haten.

anne Maar je gaat het proberen?

lode Ik denk het wel. Het slaat nergens op, maar ik heb het gevoel dat ik er recht op heb.

anne Ik begrijp het.

lode Jij begrijpt me. Tragisch is dat. Jij bent je man kwijt en je moet ook nog eens begrijpen dat ik hard van plan ben hem te gaan haten.

anne Ik begrijp je. Kost me geen moeite. Vreemd is dat. Gek genoeg staan jullie nu het dichtst bij me. Heel dicht bij mij.

lode Gecondoleerd. Nog maar een keer.

anne Dankjewel.

lode Het is snel gegaan.

anne Onbegrijpelijk. Dat hij er niet meer is. Heel vreemd.

Het is raar dat iemand sterft terwijl hij nog zoveel klusjes heeft liggen. Dan zie ik de leidingen liggen op de badkamer. En dan zie ik de badkamertegeltjes in de doosjes liggen. Het cellofaan is er al vanaf. En dan denk ik: wat een raar moment om dood te gaan. En er zit nog altijd geen slot op de schuur. Ik heb mijn eigen fiets in mijn eigen schuur met een extra slot vastgelegd. Pff. Pff. Pfff.

lode Wil je mijn handen zien?

anne Nee.

maia Mag ik eens zien?

lode Waarom?

...

anne *tot Maia* Was hij graag bij je?

maia Is dat een vraag van de lijst?

anne Ja. Hier: 'Was hij graag bij je?'

maia Ik had wel die indruk.

anne Hij zei het nooit?

maia Jawel.

anne Zullen we afspreken dat je echt antwoordt als ik iets vraag. Echt oprecht.

maia Ik wil je niet onnodig kwetsen.

anne Dat is mijn zorg, niet de jouwe.

maia Ik wil je niet nog meer kwetsen.

anne Dank je. Was hij graag bij je?

lode Anne vraagt je iets.

maia Ja. Hij nam altijd iets mee. Chocolade. Een boek. In de zomer vers fruit.

anne Frambozen?

maia Nee, nooit frambozen.

anne Frambozen?

maia Ja. Heel vaak frambozen. Sorry.

anne Het was erger geweest als hij ze voor mij niet meer mee had genomen. Hou je van frambozen?

maia Niet speciaal.

lode Jij bent gek op frambozen.

maia Een beetje, Anne is pas echt gek op frambozen.

anne Ja, ben ik.

maia Dat heeft hij me vaak verteld.

anne Zo. Waarom?

maia Hij had het vaak over je. Hij hield veel van je.

anne Zei hij dat?

maia Ook. Maar ik merkte het. Hoe hij over je sprak. Nooit vals.

anne Dat verdien ik ook niet.

maia Hij was trots op je.

anne Jaja.

maia Op jou. Op je werk. Op je ogen. Op je glimlach. Je talen. Je verstand van financiën. Je klaagt nooit. Al slaap jij drie nachten, drie uur... je klaagt nooit.

...

lode Hoe raak je een schoen kwijt? Was hij achter het bed gevallen? Konden jullie hem niet terugvinden? Waren jullie in paniek?

maia We hebben weinig risico's genomen in onze geheime jaren. Onze afspraken waren zorgvuldig. Een beetje klinisch zelfs, misschien. Ik weet niet hoe dat normaal gaat.

lode Hoe men normaal ontrouw is.

maia Haha, die Lode. Er is maar één keer geweest dat ik een risico heb genomen. Vincent vroeg me of ik mijn schoen bij hem durfde te laten. Ik begreep niet waarom. Hij wilde weten of ik bereid was op een blote voet de stad door te gaan. Voor hem. Voor ons. Dat wilde ik wel doen. Ik dacht: ik heb de hele wandeling om een leugen te verzinnen. Het regende. Ik had een maillot aan. Ik kwam thuis en Lode was er niet. Ik heb de overgebleven, linkerschoen in de gang te drogen gezet. Een week. Lode is er niet over begonnen.

anne Ik was mijn kledingkasten aan het opruimen, kom ik ineens een doos met drie schoenen tegen. Ik moest goed kijken welke bii welke hoorde.

maia Hij lag tussen jouw schoenen?

anne Alsof hij er hoorde.

maia Droeg je ze vaak?

anne Soms. Je lacht.

maia Ik was boos op hem. Ik zei dat ik de enige was die risico's durfde te nemen voor onze... voor ons.

anne Dat klinkt wel als Vincent. Het was nogal beschamend om zijn agenda te onderzoeken. Ik ontdekte dat hij soms wel twee keer per week een lunchafspraak had met Gregor D. Ik dacht: die lafbek noemt haar Gregor D. Het nummer stond niet in zijn adreslijst, ik denk: zie je wel. Het stond wel in zijn gsm. Ik heb drie dagen gewacht. Ik belde. Een mannenstem: 'Met Gregor.' Jij stond niet in zijn agenda. Nergens. Ik werd er bang van.

maia Ik kan er niets aan doen.

lode *tot Anne* Hoe kom je dan hier?

anne Zeg ik niet. Niet om je te tergen. Het is te gênant. Voor Maia.

maia Ik erger me er aan dat jij mij in bescherming neemt. Dat doe jij niet zomaar. Dat doe jij om Lode nog achterdochtiger te maken.

anne Dat is niet mijn bedoeling. Ik weet nu eenmaal vrij veel over jou.

maia Niet waar.

anne Niet? Ik weet, bijvoorbeeld, niet dat jij niet tegen schaaldieren kunt?

maia Nee.

anne Dan krijg je vast en zeker ook geen hartkloppingen van grapefruit?

maia Nee.

anne Dan heb ik het fout.

lode *tot Maia* Als zij straks de deur uit is, sla ik je verrot.

maia Dat interesseert me niet.

lode Mij wel.

maia Mij niet. Als je maar niet denkt dat ik terug sla.

lode Dat recht heb jij ook niet.

maia Hier komen.

lode Om je te slaan?

maia Ja.

lode Goed.

maia Dat kun jij helemaal niet.

lode Weet ik. Maar ik heb het tenminste gezegd.

maia Dat wel.

lode En moet ik dan ook nog roepen dat je een vuile hoer bent.

maia Doe maar.

lode Vuile hoer. Zo.

maia Zo.

...

anne Drie dagen na zijn dood zijn ze het wrak gaan bekijken. Een man van de verzekering en een agent. De wagen stonk. Honderden vliegen. Er druppelde teer uit de kofferbak. Teer. dachten ze. Het was geen teer.

De kofferbak zat muurvast. Hebben ze er een snijbrander bij moeten halen. Het was geen teer, het was oud bloed. Hebben ze het hoofdbureau gebeld: 'Er lekt bloed uit de kofferbak, mogen we dan een snijbrander gebruiken?' Nee, ze mochten alleen maar met een koevoet werken. Nur die Brechstange. Voor het geval dat. Voor het geval wat? Dat er een lichaam in lag. Nog meer politie erbij. Honderden vliegen en maden. Eindelijk hebben ze hem open. Vinden ze een everzwijn. Van minstens honderdzestig kilo. Een everzwijn met een verbrijzelde schedel. Door de vrachtwagen met niets.

...

anne Ik had ook in die auto moeten zitten.

maia Van wie?

anne Ik bedoel: ik zou eigenlijk naast hem zitten. Vier nachten Schwarzwald.

maia Jezus.

anne Maar hij kon alleen nog een huisje met een stapelbed krijgen en ik wilde niet in een stapelbed, zei ik.

maia Ik vind een stapelbed altijd gezellig.

anne Ik niet.

maia Ik wel.

anne Dat interesseert me niet.

maia Dat begrijp ik.

anne En dus zat ik niet naast hem. En nu zit ik hier.

maia Ging jij normaal mee de bossen in?

anne Soms. Jij?

maia Nee, ik kon er niet tegen.

lode Ik begrijp dat hij jou wel eens mee vroeg.

maia Soms.

lode Ik wed dat je wel eens mee gegaan bent.

maia Hij zei dat de kans dat we iets tegenkwamen tien procent was. Hij had de week daarvoor een patrijs geschoten en de week daarvoor een ree gemist. Het leek me onmogelijk dat we iets zouden vinden.

anne Waar was dat?

maia Ik weet het niet meer.

lode Waar was dat?

maia In de Ardennen.

lode

Nord

Nord

La vie s'y tord

En arbres forts

Et tors

La vie y mord

La mort

A belle dents

Quand bruit le vent

Ouand bruit le vent

...

Kijk niet zo bang, het is Apollinaire maar.

anne Wat betekent het?

lode Het gaat over de Ardennen.

maia Nee, wat betekent dat?

lode Zeg ik niet.

...

Nord

Nord

La vie s'y tord

En arbres forts

Et tors

La vie y mord

La mort

A belle dents

Quand bruit le vent

Quand bruit le vent

maia En toen stond er een hinde op het pad. Ze keek ons nogal stom aan. Vincent richt zijn geweer, hij spant de haan en hij fluistert: 'Zeg jij het maar.'

Ik zei: 'Nee.' Hij laat de loop van zijn geweer zakken. Zucht even. Maar die hinde blijft staan.

'Huu.' zeg ik. Dat klonk heel stom. 'Huu.' Die hinde blijft staan. 'Huuuu.'

Ik weet niet waarom ik toen 'ja' zei. Vincent legt weer aan en schiet haar dwars door de hals. Ze schudt wat met haar kop. Ze slikt een paar keer. Dan pas komt er bloed. En nog meer bloed. En toen ging ze zitten. En toen ging ze liggen. Zo van: 'Hèhè.'

Ik zeg: 'Klootzak.'

Hij zegt: 'Inderdaad.'

Ik zeg: 'Is ze dood?'

Hij zegt: 'Ik weet het niet.'

Ik zeg: 'Ga eens kijken.'

Hij loopt er naar toe. Toen hij bij haar stond zag ik pas hoe groot ze was. En dik. Ik zeg: 'Is ze zwanger.'

Hij zegt niets. Tilt ze haar kop nog eens op.

Hij zegt tegen me: 'Draai je om.' Zet de loop op haar hart.

anne Ik ken dit verhaal.

maia Schiet hij?

anne Nee.

maia Waarom niet?

anne Omdat ze toen toch dood ging.

maia De klootzak. De leugenaar.

anne Schoot hij?

maia Nee.

stilte

anne Waarom niet?

maia Omdat ik in die buik een bult zag bewegen.

lode Ik wil dit niet horen.

anne Ik wel.

maia Ik wil het niet vertellen.

anne Alsjeblieft: zeg het.

maia Ik zeg: 'Hoelang gaat dat nog door, in die buik?' Hij wist het niet. Toen deed die moeder dit:

'Ahmmaah.' En ze is helemaal slap. Alleen die buik niet. Ik roep dat we naar een dierenarts moeten. Het kleintje redden. Hij roept dat dat een achterlijk idee is, omdat we strafbaar zijn. Dat er maar één mogelijkheid was. Dat ik me nog één keer moest omdraaien.

Ik roep: 'Nee, nee, wil ik niet.' Hij zegt: 'Wat wil je dan? Je buik aaien tot het donker wordt?'

Ik had het koud. 'Draai je om.' zegt hij. En pakt zijn mes.

Het duurde heel lang. Ik vraag: 'Lukt het niet?' Hij zegt: 'Jij moet 'ja' zeggen.'

'Ja.'

En toen: 'Pff...'

lode Ik nam mij voor Vincent te haten. En nu krijg ik dit verhaal cadeau.

maia Alsjeblieft.

lode Een bange slager.

anne Een bange jager.

lode Neeneenee. Dat klinkt te eerzaam. 'De bange slager.'

...

anne Ik had ook iets voor jou meegenomen.

Ze geeft hem een hoes met inhoud.

lode Voor mij? Waarom?

anne Ik hoop dat je er van houdt, ik wil het niet in huis hebben.

Lode haalt een karabijn uit de hoes. Hij neemt een foto van zichzelf met karabijn.

lode Moet je zien met hoeveel zorg dit gemaakt is. Hier: notenhout.

maia Is hij geladen?

lode Geen idee hoe je daar achter komt.

maia *tot Anne* Is hij geladen?

anne Volgens mij niet.

Maia controleert de karabijn. Deze is leeg.

maia Wortelnoten.

stilte

lode *tot Maia* Waar kende jij hem van? *tot Anne* Staat die op je lijst?

anne Ja.

maia Van de lift.

lode Hoe ging dat?

maia Gewoon. Toen stapten we uit.

anne Hoe bedoel je: 'Gewoon'?

maia Gewoon.

anne Hoe groot is de kans dat je een lift instapt en dat je daar 'de' grote liefde tegen het lijf loopt?

maia Dat weet ik niet.

anne Hoe ging het?

maia Ik zeg: 'Ik moet naar vijf.' Hij zegt: 'Dat rijmt op 'lekker wijf'.' Ik kijk hem aan in de spiegel. En hij keek niet weg. Ik moest lachen... omdat... omdat hij probeerde zich niet te schamen.

anne Dat rode hoofd, die grote ogen. En dan dat mondje erbij.

maia Hij was een beetje in paniek.

anne Dat stomme rijmen ook altijd.

maia Hij zegt: 'Ik ga naar zeven. Naar zeven zweven. Even naar zeven zweven.' Toen kwamen we bij vijf. Deur open. Deur dicht. Stond ik daar nog. Zes, zeven. Open, dicht. Acht, negen, tien, ... zeventien. We stappen uit, we lopen naar het raam en we zien het meer, de stad, het bos. En we zien een zwerm van duizenden spreeuwen in de lucht. Stijgen, duiken, lussen, splijten, kolken. Misschien wel twintig minuten lang niets gezegd.

lode Een gênant verhaal.

maia Het zou niet slecht zijn als je kwaad op me werd.

anne Voor mij of voor jou?

maia Je zult toch wel kwaad op me zijn?

anne Luister, kwaad worden kan altijd nog. En ik kan je nog altijd aanvliegen. En ik kan je nog altijd het haar uit je hoofd trekken. Maar dat zou op dit moment nogal overdreven zijn. Ik ben mijn man kwijt. En nu blijkt dat ik niet eens weet welke man precies. Ik heb tijd nodig.

maia Als ik jou was, was ik kwaad.

anne Het is jou kennelijk gelukt drie jaar niet kwaad op jezelf te zijn, verwacht het dan zeker niet van mij.

maia Ik heb mezelf vaak genoeg gehaat.

anne Je hebt jezelf nog vaker vergeven.

...

maia Ik zou zo graag één keer vertellen waaróm ik zo verliefd op Vincent was.

lode Dat wil ik helemaal niet weten.

maia Jawel. Uiteindelijk wel.

lode Nee, echt niet. Het interesseert me niet.

maia Maar ik wil het zo graag vertellen.

lode Waarom?

maia Omdat het fijn is het te vertellen.

lode Ik wil niet dat jij het fijn hebt.

maia Maar ik mis hem zo.

lode Dat is jouw probleem.

maia Hij was zo lief en zo grappig.

lode Hou je op.

maia Anne, hij was zo lief en zo grappig.

anne Dat wist ik al.

lode *tot Maia* Anne wil ook niet dat jij het fijn hebt. Dus hou er over op.

maia Anne begrijpt dat ik verliefd op hem was. Natuurlijk. ze vindt het niet goed. maar ze begrijpt het wel.

lode Dat zou me verbazen.

maia Jawel hoor.

anne Nee, eerlijk gezegd niet. 'Lief en grappig.' Als dat het eerste is waar je mee komt, begrijp ik er niets meer van.

maia Én zijn ogen.

anne Min zes en min acht.

maia Dat zulke slechte ogen zo mooi kunnen zijn.

lode Zie je wel: ik wil het niet horen. *tot Anne* Kun jij hier tegen?

anne Laat haar maar, Lode. Het is een armetierige beschrijving. Ik moet er om lachen. Het stelt me gerust.

maia Maar hij had toch mooie ogen!

anne Iedereen heeft mooie ogen. Ogen zijn nu eenmaal mooi gemaakt.

lode Bravo, Anne. *tot Maia* Einde liefdesverklaring.

maia Maar hij loenst een heel klein beetje.

anne Dat is niet waar.

maia Dat is wel waar.

anne Hoe kom je daar bij.

maia Als hij moe is, loenst hij een beetje.

anne Nee hoor.

maia Waarom zou ik daar over liegen?

anne Als hij moe is?

maia Als hij ontspannen is. Echt ontspannen. Echt rustig.

lode Ik ben bang dat Maia hier aan het vertellen is dat Vincent uitsluitend en alleen bij haar volledig tot rust kon komen.

maia Waarom zeg jij van die gemene dingen?

lode Jij. Jij doet dat.

anne Liegen over zijn ogen!

maia Als hij zijn lenzen uit had, keek hij een heel klein beetje scheel.

anne Als hij zijn lenzen uit had, dan had hij zijn bril op.

maia Niet altijd.

lode Kutwif.

anne Ik word hier heel ongelukkig van.

maia Dat was niet mijn bedoeling. Ik mag niet zeggen dat hij lief was. Ik mag niet zeggen dat hij zo grappig was. Niets over zijn ogen. Laat maar zitten.

lode Nee, nu ga jij vertellen waarom jij verliefd op hem was.

anne Lukt haar niet.

lode Nee, en ik wil dat ze dat zelf weet.

maia Het is niet fijn verliefd te worden op hem. Het is verschrikkelijk. Omdat het niet kan. Ik bedoel niet: omdat het niet mag. Ik bedoel: omdat het niet kan. Ik heb jou. Ik ben gelukkig met jou. Alles is af. En dan ineens is er een meneer die tussen al dat geluk nog een witte plek vindt, waar een heel ander verlangen ligt verborgen. Een arts die een gezwel vindt. 'Mevrouw, hier zit iets. We weten niet wat, maar er zit iets.' En dan word je bang. Bang van iets dat je niet kunt zien, maar waarvan je weet dat het in je zit. En je denkt maar één ding: een beetje in de buurt van de dokter blijven, want die heeft er verstand van. Vincent had verstand van mii. Ik geloof dat het dat is.

lode Jij bent opgelucht, want jij bent eruit: Vincent heeft verstand van mij.

Het is me te vaag.

maia Ik wil niet bewijzen dat ik van hem hield, ik wilde alleen maar uitleggen waarom.

lode Welk ander verlangen lag er dan verborgen? Ik doe mezelf geweld aan deze terminologie over te nemen.

maia Dat weet ik, dank je.

lode Welk ander verlangen?

maia Naar hem.

lode De dokter is zelf het gezwel.

maia Ja. Lach maar. Het is zoals ik het zei: ik was gelukkig met jou. Toen kwam hij, ik werd verliefd, maar ik bleef gelukkig met jou.

anne En je bleef verliefd?

maia Ja.

lode En hij bleef verliefd op jou?

maia Ja.

lode *tot Anne* Geloven we dat?

anne Nee, natuurlijk niet.

lode *tot Maia* Jammer. Poging mislukt.

...

anne Ik vond het een akelig idee dat hij geen lenzen in had bij zijn begrafenis. Min zes, min acht. Ik zette hem zijn bril op. Lag hij daar, ogen dicht, bril op. Zijn sportbril. Ik moest om hem lachen. Bril af. In zijn binnenzak dan maar. Heeft hij ineens zo'n bult op zijn borst. Moest ik weer lachen. Heb ik uiteindelijk zijn lenzendoosje maar in zijn binnenzak gestopt.

maia Jij zegt dit nu omdat je me pijn wilt doen.

anne Ben ik zo?

maia Ik hoop van niet.

anne Heeft Vincent je verteld dat ik zo vals in elkaar steek?

maia Nee.

anne Nee?

maia Nee, daarom schrik ik er zo van.

...

maia Was hij bang toen hij 'pff' deed?

anne Ik weet het niet.

maia Wat denk je?

anne Weet ik niet.

maia Volgens mij was hij bang.

anne Misschien heb je hem iets te vaak bang mee gemaakt. Als hij je deur uit moest. De straat op moest. Als hij mij moest bellen dat hij vertraging had.

maia Natuurlijk was hij bang.

lode Waarom vraag je het dan?

maia Ik wil weten hoe bang. Hoe het met hem was.

anne Ik denk dat ik dat voor mezelf bewaar.

lode Begrijpelijk.

maia Ik zal proberen niet door te vragen.

anne Lukt je niet.

maia Jawel.

anne Een ding wil ik nog wel kwijt: hij heeft gehuild, vlak voor hij ging. Alsof hij spijt had, denk ik nu. Van iets. Van jou, denk ik nu.

maia Van mij?

anne Ja, dat denk ik.

lode *tot Maia* Moet je mij niet aankijken. Ik ken hem niet.

maia Hij zou me nooit zo laten vallen.

anne Ik vermoedde al dat je ijdel was... Iemand die schrijft met bruine inkt, op papier met een watermerk.

lode *tot Maia* Heb jij aan mijn papier gezeten?

maia Daar doe je anders ook niet moeilijk over.

anne En die schoen... het leer... die hak.

maia Dat hij spijt had van mij?

anne Jij denkt dat ik overdrijf.

maia Eerlijk gezegd: ja.

anne Ik ken vrij veel details van jullie verhoudinkje.

maia Niet waar.

lode Natuurlijk is dat wel waar. Laat die vrouw praten.

maia *tot Anne* Vertel dan wat je weet.

anne Ik weet dat hij er niet meer is. Ineens was hij dood. Dat duurde heel lang.

Hij ligt daar maar dood te zijn. Doet niets anders dan de hele tijd dood zijn. En ik bedenk me hoe vaak ik hem niet al dood heb gezien. Als hij sliep en nauwelijks ademhaalde. Of als hij weer eens in slaap was gevallen, boek op schoot. Boem: boek op de grond.

...

Ik heb natuurlijk nog een tijdje geprobeerd hem wakker te duwen. Terug het leven in te duwen. En zijn naam te roepen. Maar meer om te horen hoe stil hij was dan omdat ik antwoord verwachtte.

...

Ik krijg een hand van de arts. Een andere arts. Een levende hand. Waarschijnlijk om me het verschil met de hand van Vincent te laten voelen. Ik geloof dat hij me zelfs even wil vasthouden. Bewijzen dat hij zevenendertig graden is. En met een warme, natte, gezonde mond, legt hij uit hoe Vincent gestorven is: 'Innere Blutungen'. En de dokter zweet als een levende en glimlacht als een levende. Hij heeft zich gesneden bij het scheren. Hij krabt zijn kin open en zijn bloed is warm en vol.

...

Dood. Altijd een kinderachtig woord gevonden. Waarom moet het zo simpel? Omdat onze kinderen het zo snel mogelijk moeten kunnen zeggen?

...

anne Willen jullie Vincent zien?

lode Nee.

anne *tot Maia* Jij?

maia Nee.

anne Het is niet eng. Ik heb hem zelf gemaakt.

lode Jij hebt Vincent gemaakt?

anne Ja. Het helpt me een beetje.

maia Heb je hem getekend?

anne Nee, natuurlijk niet. Ik zag zijn borstel. Ik zag het haar in zijn borstel. Ik kon het niet weg doen.

lode Jij hebt zijn haar in die tas?

anne Wat doen jullie toch raar. Ik laat hem gewoon zien.

maia Nee.

anne *tot Lode* Jij?

lode Gadverdamme. Doe maar.

Anne haalt een zelfgemaakt poppetje uit de tas; mensenhaar.

maia Ach, zijn bloes.

anne Van de mouw van zijn bloes.

lode Ruikt dat poppetje zo sterk?

anne Davidoff. Maar dat ruikt op de huid heel anders, moet ik zeggen. Zal ik hem terug stoppen?

maia Ja.

lode Nee.

maia Liever wel.

lode Nee, ik heb er geen last van.

...

lode En nu?

anne Ik was in paniek. Daarom ben ik hier. Sinds ik bij jullie ben, gaat het beter. Merk je dat aan me?

lode Doordat je bij ons bent?

anne Merk je het? *leest voor*

-Heeft hij je foto's van vroeger laten zien?

-Van mij en hem?

-Van voor mij?

-Mocht jij Vincent bekijken als hij zijn bovengebit niet in had?

maia Had hij een gebit?

lode Denk eens goed na. Niets gemerkt? Als hij 'Ssschatje' zei. 'Ssschoonheid'. 'Ssscharwazzwaldzss'.
'Kuzzje'.

anne Nee. Die vraag staat er niet tussen.

maia Gadverdamme.

anne Was een beetje flauw van me.

lode Maar toch leuk.

anne Ik weet niet.

maia Gadverdamme.

...

anne Was jij nooit jaloers op mij? Ik had hem.

maia Nee. Ik wist dat je een paar jaar ouder was. Ik maakte mezelf wijs dat ik in het voordeel was.

anne Vond Vincent het een voordeel?

maia Misschien vond hij het een leuke bijkomstigheid. Wat denk je?

anne Waarschijnlijk. *tot Lode* Wat denk jij?

lode Natuurlijk. Hij is een man. Punt.

maia *tot Anne* Jawel, ik was jaloers op jou. Maar alleen als jullie weer eens met vakantie gingen. Twee, vier, zeven weken.

anne Als ik nu doorvraag, vertel jij mij dat hij je af en toe belde, vanuit Corsica. Of Grenada. Of Canada.

maia Hij mocht me niet bellen. Ik vond het oneerlijk tegenover jou.

anne Bizar.

maia Ja, is het ook. Ik verbood het hem.

anne En heeft hij zich daar aan gehouden?

maia Ja. Soms stuurde hij een sms'je. En dan stuurde ik een sms'je terug omdat ik niet wilde dat hij zich zorgen maakte wanneer ik niet reageerde. Dan schreef ik: 'Niet doen komma lul.' Hij mocht ook nooit iets voor me meenemen uit het land.

lode Moet ze nu dankjewel zeggen?

maia Natuurlijk niet.

lode Goddank.

...

maia Ik was jaloers. Op jullie kinderen.

anne Heeft die 'lul' vaak met jou over onze kinderen gesproken?

maia Toen Iwan in het ziekenhuis lag.

anne Wat had jij daar mee te maken!

maia Hij was bang voor de uitslag. Dat heeft hij me gezegd. Hij was er vol van.

anne Wat een lul. Dát had je hem moeten verbieden in plaats van die kinderachtige sms'jes van hem.

maia Dat kon ik niet. Hij at niet meer en hij sliep niet meer.

anne Ik eis van je dat je me eerlijk antwoord geeft: heb jij hem ooit gezien, Iwan? Of Sanna? Hem of haar? Of allebei?

maia Foto's.

anne Hebben ze jou ooit gezien?

maia Ja. Sanna niet. Hij wel. Per ongeluk.

anne En was jij met Vincent? Zeg van niet.

maia Wel.

anne Heeft hij iets gezien?

maia Hij heeft een hand op een hand gezien. Meer niet.

anne Meer niet.

maia Hoe is het met Iwan?

anne Dat gaat je geen flikker aan. Die streep ik maar door: 'Heeft Iwan of Sanna jou ooit gezien.'

Ze streept.

Doorgestreept.

maia Dat strepen. Heerlijk. Ik kan me dat zo goed voorstellen.

anne Weg. Weg. Weg.

maia Ja, precies dat. Is Vincent erg bang geweest, daar in Duitsland? Ik heb net ook antwoord gegeven.

anne Dat verplicht mij tot niets.

...

anne Hij sliep en hij sliep. Soms fluisterde hij iets. Niet te verstaan. Soms waren het woorden. Maar altijd moest ik gokken of hij wist wat hij zei, of dat hij zei wat hij droomde.

Alleen op de laatste nacht voor de laatste dag had hij een paar redelijke momenten. Keek hij me aan.

Herkende hij mij. Wist hij 'ons' weer.

lode Gelukkig.

anne Iedereen vindt dat ik daar blij om moet zijn. Om die momenten. Jij ook.

lode Ik ook.

anne Niemand weet hoe bang ik was, dat hij weer terug zou vallen.

maia Wat zag je aan hem, op die momenten?

lode Dat lijken me nogal persoonlijke momenten.

maia Natuurlijk.

anne Dat mens is mij gewoon aan het controleren.

lode Denk je? *tot Maia* Controleer jij haar?

maia Ja, en jij controleert mij.

anne Ik denk: ziet hij me nou? Zo zonder lenzen. Ik buig me naar hem toe. Mijn gezicht zo'n stukje van zijn gezicht. Ik weet dat hij me zou moeten kunnen zien nu. Hij stinkt verschrikkelijk uit zijn mond. Drie dagen sondevoeding, kapotte tong, kapotte tanden. Die mond is aan het bederven. Deze geur heeft niets meer met Vincent te maken. Ik ben misselijk van mijn eigen man. Erg is dat. Zit ik bij mijn eigen man en moet ik door mijn mond ademen. Ik denk: kan ik dat aan de arts vragen: 'Meneer, heeft u iets tegen de mondgeur van mijn man?' Ik denk: kan ik dat vragen? Zit ik met mijn gezicht bij zijn gezicht en hou ik een zakdoekje met parfum voor mijn neus. En Vincent kijkt naar dat zakdoekje, denk ik. Kijkt naar mij, denk ik. En ik denk: zolang hij nog leeft, zal hij stinken. En als hij probeert te praten, dan helemaal.

...

maia Een vrachtwagen vol niets.

anne Hij reed altijd te hard.

maia Ja, daar werd ik zo kwaad om.

anne Het schijnt... het schijnt dat hij aan het telefoneren was...

maia Dat heb ik hem zo vaak gezegd...

anne Toen heb ik 'laatste oproep' gebeld. En toen kreeg ik een vrouw aan de lijn: 'Met mij,' zei ze.

maia Dit verzin je nu.

lode Waarom zou ze dat doen?

maia Waarom? Kijk eens naar die ogen. Die haat.

lode Ik weet niet of het haat is.

maia Wat anders, liefje?

lode Weet ik niet. Waar het om gaat is dat ze dit niet verzint. Nee. Daar heeft ze geen belang bij. O, Maia, wat erg voor je.

maia Wat ?

lode Wat jij jezelf nog gaat verwijten. Het telefoontje. Wat erg voor je.

maia Zij mij?

lode Ook. Maar jij jezelf.

anne Hoorde je een klap?

maia Nee. Er was ineens niets meer. Ik dacht dat hij ophing. Dat hij kwaad was.

anne En was hij kwaad?

maia Een beetje.

lode Waarover?

maia Iets onbenulligs.

anne Waar hadden jullie het over?

maia Hij was kwaad dat ik hem alleen had laten gaan. Naar het Schwarzwald. 'Varkens schieten.' Hij had een plaatsje over, zei hij.

anne En waarom zat je niet naast hem?

maia Omdat... omdat ik geen tweede keus wilde zijn.

lode Stom wijf.

maia Dat klopt. Wat erg. Wat is dit erg. Dit is te veel.

anne Dat van dat telefoontje is niet waar. Ik heb het verzonnen.

stilte

maia Kutwijf.

anne Ik had het ook niet kunnen toegeven.

maia Toch: kutwijf. Weet je hoe ik schrok?

anne Daarom zeg ik het nu toch.

lode Je gaat niet huilen. Je bent geschrokken. Nou én? Klaar. *tot Anne* En als jij nog één keer zo liegt, nu, dan zet ik jou dit huis uit.

anne Nee, dat wil ik niet.

lode Daar ga jij niet over. Ik heb wel iets beters te doen dan naar jouw flauwe grappen te luisteren. Hier een beetje staan liegen!

anne Het spijt me.

lode Daar heb ik niks aan. Ga ook maar. Ga maar weg.

anne Nee, dat kan niet. Dat gaat niet. Ik durf niet. Niet doen. Het gaat niet goed met me.

lode Kan me niet schelen. Ik heb er niets aan als jij ook nog eens begint te liegen.

maia Kutwijf.

anne Mag ik blijven? Mag ik niet blijven. Laat me hier.

maia Nee, ga weg.

lode Bemoei je er niet mee.

maia Met haar achterlijke grappen!

lode Daar ga jij niet over. Ik ga daar over. Het gaat nu over mij. Is dat even schrikken. Ineens gaat het niet

meer allemaal over jou.

anne Hoef ik niet weg, alsjeblieft. Dat lukt me niet.

lode Onbetrouwbaar ben je.

anne Niet meer, nu. Echt niet.

lode Ik hoop het voor je.

maia Ik was trouwens niet geschrokken. Ook niet van dat gebit. Ik ken die tanden.

anne Genoeg.

maia Hij had er plezier in me bij mijn haar te pakken en mijn hoofd naar achteren te trekken. En dan beet hij in mijn lippen en dan zei hij later dat hij een kus bedoelde. Maar hij kustte me niet, hij at de lippenstift van mijn lippen. Hij kauwde.

Daar was ik blij mee. Ik zat in het begin niet te wachten op een verliefde man, maar ik kon geen bezwaren bedenken tegen een passant met een ongevaarlijke afwijking. Het ging hem niet om de kleur, maar om de smaak en om de textuur, zei hij.

lode *tot Anne* Heb jij ooit een minnaar gehad?

anne Die vraag vind ik te... persoonlijk.

lode Neem me niet kwalijk.

anne Ik zie jou denken: ja, dus.

lode Nee, hoor.

anne Jawel, ik zie het je denken.

lode Echt niet.

maia Nee, Anne had geen minnaar.

anne O? Wie zegt dat?

maia Ik.

anne Zei Vincent dat ik geen minnaar had?

maia Je had er toch geen.

anne Maar zei hij het?

maia Ja. Heeft hij wel eens gezegd.

anne Omdat jij het vroeg?

maia Weet ik niet meer.

anne Omdat jij wilde weten of ik ook zo was als jij.

maia Hoe, als ik?

stilte

anne Weet ik niet. Ik ken je nog niet. Jij weet meer van mij dan ik van jou. Een onverdraaglijk idee.

lode *tot Maia* Dus zij had niemand om haar lippenstift op te vreten?

maia Ik kan het me niet voorstellen.

anne *tot Lode* Jij kunt het je wel voorstellen? Ik, een minnaar?

lode Ik weet niet waarom ik het vroeg.

anne Zou het iets uitmaken? Was je bang dat jij de enige was die geloofde in het cliché van één man en één vrouw, één leven, één geluk? Eén trouw. Er is geen dag geweest dat hij niet zei dat hij me mooi vond. En lief. En iedere keer dacht ik: morgen ben ik hem voor. Maar hij was steeds eerder en hij meende het.

Ze bestaan nog, trouwe vrouwen. Ik ben er één. Kijk maar eens goed. Hier zit een trouwe vrouw. Zoek de tien verschillen.

lode *tot Anne* Heb ie het koud?

anne Ja, verschrikkelijk koud.

lode Moet je zien hoe je beeft.

anne Dat komt ook omdat ik zenuwachtig ben.

lode Waarvoor?

anne Voor dat ik hier weg moet.

lode Je had een jas aan moeten doen.

anne Nee, dat heb ik mezelf verboden.

lode 'Verboden' nog wel.

anne Verboden.

lode Ik geef je een deken.

anne Nee. Ik wil geen deken. Ik wil heel langzaam weer warm worden.

lode Geen deken dus?

anne Liever niet.

lode Dan zal de verwarming ook niet hoger mogen, neem ik aan.

anne Nee.

lode Dat waren de opties. Als je mijn vrouw was, zou ik je nog vast kunnen pakken. Maar om een vreemde vrouw vast te pakken omdat ze het koud heeft, is... raar.

...

lode Lijkt hij op mij?

anne Dat heb ik me nog niet afgevraagd.

lode Vraag het je eens af.

anne Uiterlijk?

lode Goed; uiterlijk.

anne Even kijken. Ga eens recht staan.

lode Ik sta recht.

anne Nee. Echt rechtop.

lode Zo?

anne Beter. Lach eens.

lode Zo?

anne Ja, doe eens.

maia Zijn haar.

anne Akkoord: de inplant.

lode De uitplant. Mag ik weer gewoon krom staan?

maia Vincent was wat voller.

anne Nee, zijn schouders waren breder.

maia Nee, allebei confectiemaat 52.

lode Jij kan het weten.

anne Lode is knapper.

maia Ja, Lode is knapper.

lode Staan ze me hier samen voor te liegen.

anne Vincent zijn mond was iets te breed voor de rest van zijn gezicht.

lode Zo?

anne Niet doen.

lode Dít niet doen?

maia Ophouden, Lode.

lode Hiérmee?

maia Hou op!

anne Nee, doe nóg eens.

lode Nee. Zal ik anders eens even gaan liggen, met mijn ogen dicht? Kijken of het lijkt? Of zal ik een beetje loenzen? Zal ik je een sms'je sturen. Nee, wacht, ik pak mijn jachtgeweer. *pakt de karabijn* 'Hé, spreeuwen: Boem! Hé, nog meer spreeuwen: BoemBoem! Onee, nog meer...'

anne *tot Lode* Ik word ongemakkelijk van jou. Van jouw lichaam. Je staat in de weg. De herinnering aan zijn lichaam. Daar zit jij voor. Ik kan niet door jou heen kijken. Hoe jij voor hem zit, is... diefstal.

lode Nou en!

anne Daar word ik bang van.

lode U bent bang voor de verkeerde, mevrouw.

...

lode *tot Maia* Was jij niet bang voor hem? Een man die met zo'n gemak zijn vrouw beliegt.

maia Nee. Jij gelooft me niet, maar nee, ik was niet bang voor hem.

lode Hoe kan dat?

maia Ik vertrouwde hem.

lode Jij vertrouwt een bedrieger!

Een bedrieger die steeds net op tijd zegt dat hij je zo mooi vindt. En zo lief. Jij doet alsof je het met hem zo 'heerlijk' had in zijn leugen. Dat is onterecht, kan ik je zeggen. Hij wilde je niet. Niet echt. Hij wilde haar echt. En terecht. Liever een trouwe vrouw dan een slet. Dat geldt zeker voor een hoerenloper. Als ik hem was... als ik hem was... dan zou ik jou ook willen. En dit is geen compliment.

maia Ik wist dat hij me niet zou misbruiken. Als ik dat niet zeker geweten had...

anne Hij heeft jou er niet ingeluisd; jij hebt hem ingepakt. Ik heb hem nog nooit op iets stiekems kunnen betrappen. En ineens werpt hij zich op jou? Onmogelijk.

lode Hij eerder dan zij.

anne Lieg jezelf niets voor, man. Je kent hem niet.

lode Maar ik ken haar wel. Je hoeft hem niet postuum heilig te verklaren. Hij is een man.

anne Jij ook. Zou jij het kunnen, wat hij gedaan heeft?

maia Natuurlijk.

anne Ik vroeg het aan hem.

lode Nee, natuurlijk niet.

maia Ook niet als ik het was?

lode Dat ik al elf jaar met iemand ben... en dan kom jij binnen...

maia Hallo, mannetje met je bleke gezichtje.

lode Zei je dat tegen hem?

maia Ik zeg het tegen jou.

lode Ben ik zo bleek?

maia Ja. Dat heb je altijd als je mij voor het eerst ziet.

lode Weet je nog.

maia Weet je nog.

anne Toen ik Vincent voor het eerst zag... en hij mij... toen zei hij: 'Is het niet heel saai om zo mooi te zijn?'

maia Ik heb me vaak afgevraagd of ik bijzonder genoeg was voor hem. Als je dan al een vriendin neemt...

lode We hebben het tot nu toe over 'minnares' gehad.

maia Ik vind het een akelig woord.

lode Ik niet.

anne Een minnares neem je om te naaien. Kennelijk had jij naaibare kwaliteiten.

maia Vincent noemde mij 'zijn vriendin'. Nooit dat andere. Nooit.

lode Anne zegt niet dat jij naast je naaibare kwaliteiten geen andere kwaliteiten hebt. Maar die kent ze niet.

maia Welke dan? Leg het haar uit.

stilte

Moet je me bekijken om hier antwoord op te kunnen geven?

lode Ik probeer hem bij je weg te denken, maar het lukt me niet. Ik kom even niet toe aan al je andere kwaliteiten!

anne Je houdt van gedichten. Dat zal hij wel bijzonder gevonden hebben.

lode Ík hou van gedichten. Zij niet. Zij doet alsof.

anne Nou en? Dat wist híj niet. En hij houdt van mooie schoenen. En van hoe jij je haar achter je oren doet.

maia Hij heeft een hekel aan katten. Het eerste dat hij goed aan me vond, was dat ik geen kat had.

anne Ja, dat heeft hij ook zo gezegd: 'Goed dat je geen kat hebt.' En hij heeft gezegd dat hij van stoere vrouwen houdt.

maia Ik kreeg een schipperstrui van hem. Voor het stoere.

anne Een zwarte.

maia Een zwarte.

anne Natuurlijk.

maia Heb jij er ook een?

anne Nee, de mijne is kwijt. Al anderhalf jaar.

stilte

lode Hij is inmiddels een beetje uitgerekt. Ik mocht hem soms lenen van Maia. Zo lief.

maia Je had hem aan voor ik nee kon zeggen.

anne En jij denkt dan niet: er zit geen prijsje aan?

maia Hij zei dat het een oude van hem was.

anne Rare man.

lode Perverse man.

stilte

anne Hou maar. Die trui kan er niets aan doen.

maia *tot Anne* Klop ik een beetje bij hem?

anne Ja, ik begrijp het wel.

lode Maar waarom dan? Ik hoor alleen maar achterlijke argumenten: een trui, hoe ze haar haar achter haar oren doet. Is dat genoeg voor jou?

anne Nee.

lode Denk dan na!

anne Kijk naar haar.

lode Even niet.

anne En ze kan heel goed een geheim bewaren. Daar houden mannen van.

lode Ik niet.

maia Vincent wel. Hij heeft me er wel eens voor bedankt dat ik hem het liegen waard vond.

lode Mannenantwoord!

maia Nee, hij zag hoe erg ik het voor jou vond.

lode Hij is erg, maar jij bent erger.

maia Ik probeer het uit te leggen.

lode Lukt je niet.

maia Ik ben bij je gebleven!

lode Bravo.

maia Nee, luister: er is nooit één moment geweest dat ik bij je weg wilde.

lode Lieg niet tegen me.

maia Dat wist hij ook. Ik heb dat gezegd tegen hem. Iedere keer weer.

lode Daar heb ik niets aan.

maia Hij was jaloers op je.

anne Dat wil ik niet horen.

maia Het spijt me, maar het is belangrijk dat Lode dat weet. Vincent was gruwelijk jaloers op hem. Dat hij mij had.

lode Hij had jou toch ook. 'Lichamelijk en geestelijk.'

maia Geloof me nou maar: hij was jaloers. Op hoe ik over je sprak. Op hoe graag ik naar jou terug ging.

lode Ik heb daar niets aan.

maia Op dat jij mij al zo lang kende en hij maar zo kort. Ik mocht hem ook mijn foto's van vroeger nooit laten zien.

anne En was jij jaloers op mij?

maia Nee.

lode Daarstraks riep je van wel.

maia Daarstraks was ik fatsoenlijk.

anne Jezus, wat ben jij vals.

maia Nee, echt niet. Vincent is van jou. Klaar.

lode *tot Anne* Pas op, want over een kwartier zeg je 'dankjewel' tegen haar.

anne Niets is nog van mij. Hij niet en de dingen thuis niet. Alles is verdacht. Bij alles denk ik: hadden we dit al voor Maia? Of na? En dan: heeft hij dit van haar gekregen? Al mijn schoenen zijn ineens verdacht.

Alle boeken. Alle spulletjes in de la van zijn bureau.

lode Is dat zo erg?

anne Kijk eens rond. Wat, van wat hier staat, heeft Maia van hem gekregen?

lode Hier? In deze kamer?

maia Vier... vijf. Meer niet.

lode Vijf?

anne Niet gaan zoeken, Lode.

lode Viif? Kiik eens goed rond.

maia 1... 2... 3... 4... 5... 6... 7...

anne Je wordt een vreemde in je eigen huis.

...

lode Nu hou jij vijf minuten je mond en nu ben ik even aan de beurt. Ja? Je staat per slot van rekening in onze woonkamer. Ja?

anne Ja.

lode Ja?

anne Ja.

lode Ik hoop het.

maia Praat niet zo tegen haar.

lode Bemoei je er niet mee. Ja?

maia Nee.

anne *tot Maia* Jij hoeft me niet in bescherming te nemen. Goed?

maia Dat maak ik zelf wel uit.

lode *tot Maia* Nee, dat maakt zij uit.

anne *tot Lode* Ik besluit zelf dat ik het vijf minuten niet over Vincent heb. Dat besluit ik. Ik. Ja?

maia Ja. 8... 9...

stilte

lode Ik ben er zeker van dat het stiekeme van hun gerommel opwindender was dan het gerommel.

Dat is het voornaamste wat ik haar verwijt: dat ze het zo stiekem deed. Bedrogen worden is vooral dom gehouden worden.

korte stilte

En zo moeilijk is het niet. Wanneer wij nu besluiten dat wij Maia gaan bedriegen, dan krijgen we al koorts. Eerlijk waar: ik benoem de theoretische mogelijkheid en mijn hart begint al te ratelen. En jij krijgt een kleur. Alleen een kus is al genoeg. Alleen een glimlach. Dit zou die glimlach kunnen zijn. Is hij het al? Dat weet jij alleen. Het is ook opwindend. Zeggen dat je mooi bent. Dat je begerlijk bent. Begeerlijk. Als ik 'begeerlijk' zeg, druk ik mij hoofs uit. Dat maakt de kans groter dat jij je laat verleiden.

stilte

anne Zij is een mooie vrouw.

lode Ja. Of je haar 's ochtends ziet of 's avonds: ze is mooi.

anne Hoeft ze niets voor te doen.

lode Zelfs als je haar per ongeluk tegenkomt, op de badkamer, op zolder: mooi.

anne Niet veel vrouwen hebben dat.

lode Loop ik over de markt, zie ik een mooie rug, mooie benen, mooi haar. Draait ze zich om, is zij het weer.

anne Heb je haar nooit lelijk gevonden?

lode Nu.

anne Nee, ben ik niet met je eens.

lode Moet je die huilerige kop zien. Vind jij dat mooi?

anne Nee, maar ze is niet lelijk.

lode Wel waar. Kiik dan! Schaamte is nu eenmaal lelijk.

...

lode Ik vraag niets van je, behalve dit: ik wil dat je me uitlegt waarom je me zolang niets verteld hebt over hem. Over jullie. Over jullie 'zielsverwantschap'. Over die spreeuwen. Was ik te stom om het te begrijpen?

maia Word niet steeds zo kwaad.

lode Geef antwoord! Was ik er te dom voor?

maia Nee. Wanneer vertel je zoiets, liefje?

lode Ik ga niet eens nadenken over het antwoord. Jij bent verplicht dat antwoord te geven. Verplicht.

...

lode Nog even en jij beweert dat jij nu ook weduwe bent geworden.

maia Ik zeg niks.

lode Als je het ook maar niet gaat denken.

anne Denkt ze het?

lode Vraagt ze het zich af?

maia Wanneer ben je weduwe? Als je man dood is. Wanneer is iemand je man?

lode Hij is niet je man.

maia Niet?

anne Natuurlijk niet.

maia *tot Anne* Niet? Is er iets moois aan een weduwe te zijn?

anne Jawel. De mensen bewonderen mijn verdriet om hem.

maia Dan zal ik wel geen weduwe zijn.

anne Ik ga je niet troosten, nu.

maia Nee, want ik heb straf.

lode Stel je niet aan, Maia. Moet je zien hoe ze er aan toe is.

anne Genoeg, Lode. Ze schaamt zich.

maia Dankjewel, Anne.

anne Ik heb hier een kale plek. Hier. *wijst ergens op haar hoofd* Begonnen op zijn laatste dag. En hier begint er ook een. 'Dat zien we vaker bij vrouwen in uw situatie.', zegt de arts. En hier begint er ook één. Voel maar. Voel je? Zoek maar eens in de spiegel of je al weduwe bent. En controleer het volgende week anders nog eens.

maia Ik schaam me zo. Waarom is dat?

lode Weet ik niet. Maar het zal niet voor niets zijn.

...

maia Ik hou zo van hem. Lode, ik hou zo van hem.

lode Nou en?

maia *tot Anne* Ik hou zo van hem.

anne Nou en?

maia *tot Anne* Maar iii weet tenminste waarom.

anne Ja. Ik weet precies waarom. Maar daar heb jij niets aan.

maia Jawel. Dankjewel.

anne Nee. Je hebt niets aan mij, nu.

maia Natuurlijk wel. Jij weet hoe het is zonder hem.

lode *tot Maia* Hou je domme woorden voor je.

maia Ik praat tegen háár!

lode Ik sta naast je. Wil je daar rekening mee houden?

maia Nee. Even niet.

lode *tot Anne* Mijn vrouw wil weten of zij en jij even verdrietig zijn.

anne Nee, het is erger. Ze denkt dat ik weet wat er in haar omgaat.

lode Het is nog erger: ze verbeeldt zich dat ze weet wat er in jou omgaat.

anne Dat is het. Ik geloof dat ik kwaad word.

maia Vergeet het maar. Niemand wordt nu nog kwaad. Jij niet. En hij niet. Lode is veel te gevoelig om overal maar kwaad over te worden.

lode Jij maakt van mij een heilige. Een domme heilige met een knoop in zijn lul en zijn ogen in zijn zak.

Vergeef me de woordgrap. Ik ben niet blind. Natuurlijk kijk ik om wanneer er een mooie vrouw voorbij komt. En natuurlijk denk ik dan niet: wat een mooie vrouw, maar gewoon: wat een lekker wijf. Maak je maar geen zorgen. En het maakt me niet zo gek veel uit of ze te jong voor me zijn. Of te oud. Of te getrouwd. Of te ordinair. Integendeel, graag zelfs. Kijk maar niet zo verbaasd. Moet ik werkelijk hier en nu bewijzen dat ik een een mannetje van vlees en bloed ben? Jij maakt van mij een schoothond die alleen maar naar de knieën van het vrouwtje kan kijken. Ik ken die knieën. Ik ken ze uit mijn hoofd. Er is weinig mis mee, maar ik kijk graag en veel naar knieën die wat meer geheimen voor me hebben. Ik weet: het klinkt ook nu weer lief en braaf en onschuldig, omdat ik de achterlijke neiging niet kan onderdrukken overal een grapje van te maken, maar ik meen het. Stop maar met lachen. Stop maar met die vertedering. Ik ben niet braaf. 'Hij is niet braaf.' Ik loer naar vrouwen en ik drink het liefst elke dag teveel bier. En minstens drie keer op een dag heb ik de aanvechting om iemand op zijn bek te slaan. Ja, ik ook. Net als iedereen. Iedereen wil het liefste iedereen op zijn muil willen slaan. In de rij aan de kassa. In de bus. In het filmhuis. Op een verjaardag. Zelfs op mijn eigen verjaardag zou ik minstens de helft van de aanwezigen op de smoel slaan. En eenderde zou ik willen naaien en de rest is óf minderjarig, óf iets te bejaard. Enig fatsoen heb ik dus nog wel, dat mag je voor mijn part ontroerend vinden. En het liefst ging ik elke week naar de hoeren. Maar dat doe ik niet. En niet omdat ik dat niet durf, nee, omdat ik dat een onhygiënisch idee vind. Dus niet uit respect voor die hoeren, maar zuiver en alleen uit angst voor ziekte en dood. En omdat ik er niet tegen zou kunnen, dat een vreemde zo dicht bij me in de buurt kwam. Omdat ik bang zou zijn dat ze stonk. En dat ik daar kwaad om zou worden en dat ik haar dan zou willen slaan. Maar vooral omdat ik niet wil dat zij weet hoezeer ik stink, in het dagelijkse leven. Dat is niet aangenaam voor een vreemde. Dat is uitsluitend en alleen aangenaam voor mijn eigen vrouw. Dat zegt ze tenminste. En ik geloof haar. Ik vind ook nooit dat mijn vrouw stinkt. Ik niet. En als derden dat dan uitleggen als mijn onvoorwaardelijke liefde voor mijn vrouw, dan zal me dat aan mijn reet roesten. En als mijn eigen vrouw dat uitlegt als luiheid, dan moet zij dat weten, maar ik ga me er niet schuldig over voelen dat ik nooit van haar walg.

Dat ik me bij haar niet schaam voor mijn pens en voor mijn tanden. En voor de rust die ik bij haar vind. *tot Maia* Ik word rustig van jou. Het spijt me. Met jou naast me, ben ik minder bezorgd over mijzelf. En over mijn fantasieën over andermans vrouw. Over mijn onverklaarbare woede. Op straat. Bij een hard

geluid. Bij een lompe opmerking. Bij een middelvinger. Bij een vretende familie. Bij kerels van zestig die naar meisjes van veertien loeren. En die naar mij knipogen omdat ze denken dat ik ook naar die meisjes loer. Bij kerels die naar mijn vrouw loeren.

korte stilte

Is het mijn schuld dat ik van haar hou? Wie zegt trouwens dat ik van haar hou?

Jij bent mijn vrouw. Is dat mijn schuld? *tot Anne* Zij is mijn vrouw. Is dat mijn schuld?
maia Arme man, zit je daar, met je ongelukkige vrouw. Met je overspelige, ongelukkige vrouw.

Overspelige, ongelukkige, klagende vrouw.

lode Je klaagt niet. De rest is waar.

maia Precies je vader. Heel zijn leven ten dienste van zijn vrouw gestaan. En hij werd maar magerder en magerder.

lode Blijf van mijn vader af.

maia Heeft niet één keer op je moeder gescholden.

lode Je houdt je mond over mijn vader en mijn moeder.

maia Hier kan je wel boos om worden?

lode Ja!

stilte

Ik kan niet meer naar je kijken.

...

maia Jij hebt nooit een ander gehad omdat het allemaal maar zo'n gedoe zou geven.

lode Het geeft ook gedoe.

maia Zie je wel. Het heeft bij jou niks met trouw of ontrouw te maken. Jij ziet teveel op tegen de organisatie van een 'affaire'.

lode Gelul. Als het echte liefde is, dan neem je de organisatie er bij.

maia Ik wel, jij niet. *tot Anne* Alsjeblieft: dat is het verschil tussen hem en mij.

anne Misschien is hij echt nog nooit verliefd geweest op een ander.

maia Doe niet zo kinderachtig.

anne Zou toch kunnen.

maia Nee, dat kan niet.

lode En dat ik al die tijd bij jou was, telt ineens niet meer?

maia Dat je van me houdt, dat je me niet kunt missen, dat je alles voor me doet wat ik je vraag, dat je iedere dag zegt dat ik zo mooi ben, dat jij op straat altijd mijn hand zoekt... wil nog niet zeggen dat dit van jou en mij, dat dat liefde is.

anne Wat zegt het dan wel?

stilte

maia Dat het een liefde is. Een hele andere dan die met Vincent. Niet te vergelijken. Niet eens te verwarren.

Twee verschillende liefdes. Niet beter. Niet geiler. Niet spannender. Maar gewoon: nog één. Hé, dacht ik.

Hé, kan dat? Is mijn hart daar groot genoeg voor? Heb ik daar genoeg armen voor? Heb ik daar genoeg

overzicht voor? En dat duurde een paar weken, een paar maanden. En toen dacht ik: hé, het lijkt wel of het

kan. Ik ben er nog steeds verbaasd over. En ik hield niet minder van Lode. En ik hield zelfs niet eens meer

van Lode. sinds Vincent. Ik werd er rustig van. Ik dacht: als het zo vanzelf gaat. kan het nooit echt

verkeerd zijn.

lode En ineens kon jij liegen?

maia Ja.

anne *tot Lode* Of was ze al een leugenaars die per ongeluk ook nog eens verliefd werd?

maia Vraag het aan mij, in plaats van dat stoken.

anne Goed, dan vraag ik het aan jou.

maia Denk maar niet dat ik nu antwoord geef.

lode Ik moet het weten. Nu! Nu!

maia Hij was de eerste en de enige. Is dat een antwoord?

anne Ja!

...

lode Dus jij vond mij iemand die zich wel zou laten bedriegen?

maia Nee, ik was verbaasd dat het lukte.

lode Dat was een meevaller voor je.

maia Nee. Ik heb nooit geloofd dat je niets in de gaten had. Ik wist bijna zeker dat je deed alsof.

lode Dat ik tegen jou loog.

maia Misschien hoopte ik het.

lode En dan?

maia Dan kon ik kwaad worden.

lode Jij wilde kwaad zijn!

maia Maar meestal was ik bang. Bang dat je iets van plan was. Met mij.

lode Wat? Dat ik me zou 'wreken'?

maia Ja. Eerlijk gezegd wel.

lode In je slaap? Op vakantie op een berg?

maia Doe niet zo eng. Nee, met een ander.

lode Ik herhaal: dus ik was wel iemand die zich liet bedriegen?

maia Dat bleek je te zijn.

lode En vond je dat dan stom?

maia Natuurlijk niet.

lode Vond je dat dan zielig?

maia Ja, eerder zielig.

lode Ik zal jou zeggen wat jij daar van vond: jij vond dat stom. Jij moest daar om lachen.

maia Nee.

lode Er zijn momenten geweest waarop je het een nieuw bewijs vond van mijn ongevoeligheid.

maia Echt niet.

lode Jawel, op zijn minst vind je het een nieuw bewijs van onverschilligheid voor jou.

maia Nee, hou op. Nee.

lode Leg mij dan maar eens uit waarom ik mij liet bedriegen.

maia Ik weet het niet. En ik vond het doodeng dat ik het niet begrijp.

lode Jij begrijpt mij niet?

maia Nee.

lode We zijn er uit: Vincent heeft verstand van jou en jij begrijpt mij niet.

maia Nee, Lode. Op een dag heb ik besloten dat je het wist. Je wist het en je vond het goed. Dat hielp.

lode Ik word kotsmisselijk van je.

maia Dat begrijp ik.

lode Nee, ik verbied jou dat te begrijpen.

maia Goed, ik begrijp niet dat jij misselijk van mij wordt.

lode Kots- en kotsmisselijk.

maia Sorry: 'Kots- en kotsmisselijk.'

lode En had jij het hier over met... hem? Over dat ik het wist van jullie en dat ik het allemaal goed vond.

maia Weet ik niet meer.

lode Slecht gelogen.

maia Ja. Op een dag zei ik: 'Volgens mij weet Lode van ons'. Waarom ik dat dacht, vroeg hij. Ik zeg: 'Ik zie het aan zijn ogen. Hij heeft verdrietige ogen.'

lode Wat een zak.

maia Ík zei dat, hij niet.

lode En je neemt hem nog in bescherming ook. Die hufter.

maia Hij vond het verschrikkelijk voor je.

lode Wat een zak. *tot Anne* Jouw man was een zak.

anne Dat bepaal jij niet.

lode Dat doe ik wel. Officieel: Vincent was een zak. *tot Anne* Jij deugt niet omdat je getrouwd was met een zak. *tot Maia* En jij deugt niet omdat je verliefd werd op een zak. Wat een meelijwekkend duo. Samen boos omdat ik op die smeerkees scheld. Lekker samen gekwetst zijn. Lekker samen onbegrepen doen. Samen Vincent missen. Samen zwarte kleren kopen Allebei dezelfde grote zwarte zonnebril kopen. En samen de grafrechten betalen.

...

anne *tot Maia* Er is een brief. Van Vincent. Voor jou.

maia Ik schrok, geloof ik.

anne Ik heb hem gevonden in het mapje 'overige'.

maia Ja, ik schrok.

anne Ik heb hem afgedrukt voor je.

maia Wat lief.

anne Daar deed ik het niet voor.

Anne heeft een brief.

lode En jij vindt het goed dat zij die leest?

anne Hij is voor haar bedoeld.

maia Fijn dat je hem hebt meegenomen.

anne Ik weet niet. Misschien was het wel dom van me.

maia Krijg ik hem nu?

anne Ja. *geeft brief*

maia Ineens is er een brief.

lode Dat iii niet wat bliier bent. Als ik iou was...

maia Dan ben jij nu mij. *geeft hem de brief*

lode *leest voor*

Om je ogen.

Om je lippen.

Om je lachrimpeltjes.

Om je huilrimpeltjes.

Om je smeekrimpeltjes.

Om je gilrimpeltjes.

Om je leugen.

Om dat meneertje thuis.

Met zijn broodbak machine.

Met zijn fototoestel.

Met zijn huisbroek.

Met zijn belastingvoordeel.

Ik ruik aan mijn vrouw en ik zoek jou.

Maar je hebt je veel te goed verstopt.

Als je mij zoekt: probeer het eens

In de hals van je eigen meneertje.

Probeer maar

Daar ben ik niet, hoor.

Mis je me nu nog ergerderder?

Daar in je broodbakleugentje?

Wat heb ik aan een vrouwtje

Dat zo goed kan liegen

Tegen een man

Met maar één schoen?

...

maia Hoe oud is deze brief?

anne Van een paar dagen voor hij naar Duitsland ging.

maia Hoe wanhopig moet je zijn om zo'n brief te verzinnen?

anne Wanhopig? Hij mist je hier. Hij is niet wanhopig.

maia Maar jij wel. Dit is niet van hem. Het is veel te vals.

stilte

lode *tot Anne* Anne, ik heb je gewaarschuwd. Ik heb je uitgelegd dat ik je het huis uit zou schoppen als je me iets zou voorliegen.

anne Je zag toch hoe bang ik was dat ik weg moest.

lode Ik heb niets aan jou. Ik moet het kennelijk van Maia hebben, niet van jou.

anne Ik heb die brief niet geschreven. Vraag maar aan haar.

lode Nee, te laat. Jij staat op, jij gaat weg.

anne Ik had een schoen, ik had een vrouwenstem die: 'Met mij' zei, en ik had deze brief. Is dat nog teveel?

lode Niks mee te maken. Maia, doe de deur open.

maia Ik doe nu de deur open.

anne Nee, niet doen.

lode Voordat ze het hier nog meer kan verpesten.

maia Het is genoeg geweest.

lode Hoe vaak heb ik haar niet gewaarschuwd!

maia Vaak genoeg. Ik doe nu de deur open.

anne Nee, doe niet, alsjeblieft. Ik schrik net zo van die brief als jullie.

lode Je kende die brief al.

anne Toch schrik ik ervan.

maia Je hebt hem zelf geschreven.

anne Ben ik dat dan vergeten?

maia Nee, dat ben jij niet vergeten.

lode Laat haar stikken in haar eigen ellende.

maia Je hoeft niet kwaad te worden, je staat in je recht.

lode Je hebt gelijk. Ik ga me er niet meer over opwinden.

maia Nergens voor nodig.

lode Je zegt zelf dat Vincent nooit zo over mij zou schrijven.

maia Ik kan het me niet voorstellen, want ik heb nooit zo over jou gesproken.

lode Ik hoop het maar. *geeft Maia de brief* Hier, scheur maar kapot.

Maia leest.

anne Waarom huil je?

maia Ons woordje staat er onder.

lode *leest* 'Buideldiertje'?

anne Ik was misselijk toen ik het las.

maia Als je dit ook liegt dan...

anne Dan?

maia Ik weet niet, ik ga je gewoon maar geloven.

lode 'Buideldiertje'?

maia Het spijt me.

lode Wat een... gedoe.

maia *tot Anne* Dat heb je mooi voor elkaar. Moet je hem zien. Kijk naar hem.

anne Ja, maar mag ik nog even blijven?

maia Nee, natuurlijk niet. Jij gaat weg. Toch, Lode?

lode Ja, hoor. Weg maar. Mijn medelijden is op. En dat haar groeit ook wel weer aan. Je ziet er zo trouwens niets van.

anne Jawel, moet ik het laten zien?

lode Laat mij en mijn vrouw met rust. Laat haar met rust.

...

anne Een momentje. Ik val flauw.

lode Liever niet.

anne Jawel. Niet erg. Je moet me gewoon laten liggen, een minuutje of twee, drie, afgesproken?

lode Liever niet.

anne Jawel. Jawel. Ja...

Anne valt flauw.

maia Wat doe jij nu?

lode Even die tas bekijken. Voor de zekerheid. Eerst die lijst, dan een poppetje, dan een geweer, dan weer een brief, wie weet wat ze verder nog bij zich heeft.

maia Wat is dat voor iets belachelijks.

lode Ben je bang voor wat ik tegenkom?

maia Leg die tas terug.

lode Rustig maar.

maia Leg terug. Daar komt ze weer.

lode Omdat jij zo hard roept.

maia Heb ik het nou weer gedaan?

lode Stil, daar is ze.

maia Heb je iets ontdekt?

lode Sst!

Anne komt bij.

anne Ik denk altijd: zo dadelijk val ik het plafond in. Ken je dat?

maia Nee.

anne Als je lang naar het plafond kijkt, denk je dat je gaat vallen. Kom eens naast me liggen.

maia Ik durf niet.

anne Kom nou maar.

Maia gaat naast haar liggen.

maia Wat akelig.

anne En er is niks om je aan vast te grijpen.

maia Lode, moet je eens komen liggen.

lode Ja, nu ben ik ook nieuwsgierig.

maia Heel akelig. Kom eens liggen.

Ook Lode gaat liggen.

maia En?

lode Nee, niks.

maia Jawel.

lode Niks, ik zweer het.

anne Als je het eenmaal hebt, kun je het altijd terughalen.

maia En?

lode Sst.

stilte

anne Ik blijf.

lode O, nee. Ik val.

...

maia Ik heb er altijd van gehouden dat je zit zoals je daar zit. Zo ineengedoken. Zo in gedachten. Dan zie ik het iongetie van negen weer terug. Ik zie hem terug terwijl ik hem nooit gekend heb. Zie ik dat ie niets

veranderd bent. Dat de tijd in feite altijd stilstaat. Zo lief als je nadenkt. Daar wil ik altijd naar kijken.
lode Dat je mij het liefst terugbrengt tot een mannetje van negen is één ding. Ik kan het je moeilijk verbieden. Dat gaat helaas niet. Wat jij van mij maakt op onbewaakte ogenblikken is jouw zaak. Daar mag ik niet aankomen. Wat me wel zorgen baart is dat jij je observatie met me deelt. Van de ene kant doe je alsof het een kostbaar moment voor je is: 'Daar wil ik altijd naar kijken.' Maar je maakt het zelf kapot door het te beschrijven.

maia Jij weet niet hoelang ik al naar je keek.

lode Nee. Dat weet ik niet. Ik moet er ook bijzeggen dat het me niet interesseert.

maia Zo lief dat jij je betrappt voelt.

lode Het is lief dat ik zit na te denken en het is lief dat ik me betrappt voel.

maia Allebei even lief.

lode Is dat het nieuwe offensief: mij lief vinden?

maia Het gaat vanzelf.

maia Ik ga het je nog sterker vertellen: ik ga je zo dadelijk vastpakken en knuffelen.

lode Ik dacht het niet. Ik dacht mooi van niet. Heel mooi van niet.

maia Je bent een beetje in paniek.

lode Ook weer lief, zeker. Ik ben weer negen, zeker? *tot Anne* Deed jij dat ook: Vincent om de haverklap een korte broek aan trekken?

anne Laat mij er maar buiten.

lode Of jij dat ook deed, vraag ik. Is dit normaal, vraag ik.

anne Misschien ben jij inderdaad wel een lieve kleine man.

lode Ik weeg vijf en tachtig kilo.

maia Je lacht. Je bent aan het verliezen van me. Kom eens bij me.

lode Hoe dan?

maia Ik denk... ik voel wat geluk is. Het heeft iets met jou te maken. Zoals je daar zit. Dat je daar nog zit...
Doe eens, stroop je broekspijpen eens op. Nee, doe eens. Ik wil je iets laten zien.

Lode stroopt zijn broekspijpen op.

Kijk, dat doe je zomaar voor me. Hier staat hij in zijn korte broek. Dit is toch lief. Dit is toch grappig. Dit doet niet iedere man voor zijn vrouw. Zeker niet met een vreemde erbij.

lode Ik weet het ook allemaal niet meer.

maia Daarom is het zo belangrijk dat je dit doet. Voor mij. Terwijl je je wel een beetje schaamt.

lode Ja, natuurlijk. Ik dacht: die gaat echt iets belangrijks zeggen. En nu sta ik hier.

maia Juist. Jij dacht: dit heeft ze kennelijk nodig. Voor iets. Iets dat ik nog niet weet... Dit... dit zou Vincent nooit gedaan hebben. Dit ben jij. Dit is mijn man.

lode Ik kan niet zo goed zonder jou.

maia Dat is niet erg. Straks zijn we weer samen.

...

maia Bolletje is dood. Bolletje is doodgegaan.

lode Jij huilt en ik zit er maar als een lul naast. Ik leg mijn hand in je nek en jij slaat hem weg. Mijn vrouw heeft liefdesverdriet en ik moet dat maar begrijpen.

maia Ik heb geen liefdesverdriet.

lode Het ziet er wel zo uit.

maia Hij is dood!

lode Goddank wel, ja.

anne Niet zeggen!

lode Ik heb de minnaar van mijn vrouw – excuseer: de ‘vriend’ van mijn vrouw – nooit op zijn bek hoeven slaan. Ik weet maar niet of ik dat jammer vind. Ik kan een dag vrij nemen en op zijn graf pissen. Dat is een mogelijkheid. Ik kan het ook niet doen. Ook een mogelijkheid. Het wordt waarschijnlijk dat laatste. Een dag vrij nemen om niet op zijn graf te gaan pissen. Misschien lucht het op.

Anne verzamelt haar spullen; ook het poppetje.

lode Praat je tegen dat poppetje?

anne Jij denkt van wel.

lode Ik vraag het gewoon.

anne Praat ik tegen hem? *tot pop* Praat ik met jou? Praat ik wel eens met jou? *tot Lode* Nee, eigenlijk niet.

lode Zou kunnen.

anne Ja. Het zou kunnen. Maar niet voor mij. Ik ben daar te nuchter voor. Lach maar.

Sommige vrouwen zijn bang dat hun man ’s nachts verschijnt. Dat ze hem in de kamer zien... voelen... vermoeden. Bang zijn voor hem. Dat lijkt me zalig. Ik kom ’s nachts vaak naar de kamer. Dan ga ik tegenover zijn stoel zitten en dan wacht ik op hem. Maar hij is nergens.

Anne vindt de vragenlijst.

Heb ik alles?

leest voor

–Wie van jullie twee gaat er als eerste dood?

–Zijn jullie op dat moment vlak bij elkaar?

–Zouden jullie samen ernstig ziek willen zijn?

...

maia Wat had hij aan op zijn begrafenis?

anne Een grijs pak.

maia Zijn Hugo Boss?

anne Nee... een ander grijs pak.

maia Niet zijn Hugo Boss?

anne Jawel.

maia Mooi.

anne Geen stropdas.

maia Nee, nooit een stropdas. Gecondoleerd.

anne Grappig... En een fotootje van mij en Iwan en Sanna in zijn binnenzak.

maia Was het druk?

anne Ik denk dat iedereen er wel was.

maia Fijn idee.

anne Ja, dat hielp ons heel erg. Sinds Pasen had de kerk niet meer zo vol gezeten. Sanna las een gedicht voor. Een eigen gedicht. Over dat Vincents naam onder de voordeurbel staat. Dat ze niet begrijpt dat hij het nog doet. als ze er op drukt. De bel wil het nog niet weten. Niet huilen. dat verdraag ik nu niet.

maia Ik probeer het.

lode En was er muziek?

maia Waarom wil je dat weten?

lode Ik ben benieuwd waar hij van hield.

anne Ja, als het goed is kan Maia het wel raden.

maia Geen idee.

anne Denk eens na.

Maia denkt na. Anne begint te neurien.

lode Niet huilen, dat verdraagt ze niet.

maia Waar ligt hij?

anne Zeg ik niet. Echt niet. Het spijt me. Ik wil je daar niet hebben.

maia Wat erg.

anne Het spijt me.

maia Wat erg.

lode Ik ga je nu niet vastpakken. Dat lukt me niet.

maia Ik begrijp jou. En ik begrijp jou.

anne *tot Lode* Ik weet ook wel dat ze het straks allemaal kan gaan uitzoeken, maar ik ga het niet vertellen.

lode Moet je ook niet doen. Dat begrijpt ze heel goed.

maia Mag ik nog één ding vragen?

anne Nee, liever niet.

maia Goed. Ik probeer het.

anne Ik ga. Ik heb alles. Alleen het geweer nog. Mag ik het terug?

maia Wat moet jij met dat geweer?

anne Hij was er zo trots op. Dat weet je. Hij kon er zo verliefd naar kijken.

lode Maar wat moet jij er mee? Moeten we ons zorgen maken?

anne Ik heb een dochter en ik heb een zoon. Een hele lieve dochter en een hele lieve zoon. Wat denken jullie nou van me?

Lode geeft het geweer.

maia Ik ga het toch vragen.

anne Wat dan?

maia Als je mijn schoen nooit had gevonden. En die brief niet. En als je hier nooit was geweest... was je dan veel tekort gekomen in... in de drie jaar voor zijn dood?

anne Als ik nooit van jou had geweten?

maia Ja.

anne Nee.

Anne af

lode Ben ik een man die zich laat bedriegen?

maia Kennelijk, ja.

lode Ben ik eigenlijk bedrogen?

maia Kennelijk.

lode Ik moet er aan wennen.

maia Ik ook.

lode Je bent zo vrolijk. de laatste jaren. Zo mooi ook. Je huid... zo mooi.

maia Ik huil zo mooi?

lode Ook. Ik zei: 'Je huid', maar je huilt ook veel vaker dan vroeger. Huilen is goed voor je huid. Het is bewezen.

maia Maar... huil ik mooi?

lode Ja, ook. Heel zachtjes. Heel klein.

einde

Bij Het Zuidelijke Toneel vond de première van *Op de Ziel* plaats op 29 oktober 2011 in het Parktheater Eindhoven

spel: Paul R. Kooij, José Kuijpers, Joke Tjalsma

regie: Rob Ligthert

dramaturg: Martine Manten

www.hzt.nl

Op de Ziel ging eerder in première bij Oostpool op 23 oktober 2007 in theater Huis Oostpool te Arnhem

spel: Malou Gorter, Anne Martien Lousberg, Jaap Spijkers

regie: Rob Ligthert

Peer Wittenbols (Bergen op Zoom 1965) is freelance-schrijver. Tot eind 2008 was hij als huisschrijver verbonden aan Toneelgroep Oostpool onder artistiek leiderschap van Rob Ligthert. Wittenbols schreef zo'n veertig toneelstukken, twee dichtbundels en een verhalenbundel. Hij won daar zeer grote en zeer kleine prijzen mee. Ook was hij als columnist werkzaam voor De Theatermaker, Dagblad De Limburger en De Volkskrant. Hij schrijft o.a. voor Het Zuidelijk Toneel en de Toneelmakerij. *Op de Ziel* is de eerste van een reeks voorstellingen die wordt gemaakt onder naam Wittenbols Schrijft Ligthert Regisseert.

Toneelwerk

Het uur van het konijn – 2011

Waakhondje – 2010 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2011; winnaar Zilveren Krekel
Seizoen 2010-2011. Beste individuele prestatie.

Hark & Sleg – 2010

Amora – 2010

Voor Colette – 2010

Het misverstandt – 2008

De broekneus – 2008

Het eigen bloed – 2008

Op de Ziel – 2007

Alptraum – 2007

Het vierde rijk – 2007 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2007; geselecteerd voor Het
Theaterfestival 2006-2007

Niemandsverdriet – 2006 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2006

De bamboesnijder – 2005

De nimfen – 2005

Goedbloed – 2004

Het behouden huysch – 2004 – 7e Nederlands-Duitse kinder- en jeugdtoneelschrijversprijs Kaas & Kappes

Zullen we het liefde noemen – 2003

Eerste bloei – 2003

Atalanta – 2003 – 6e Nederlands-Duitse kinder- en jeugdtoneelschrijversprijs Kaas & Kappes

Het zouthuis – 2002

Dubbeldooier – 2002

Tosca – 2001

Eierdans – 2001

Oude honger – 2001

De kersenbijter – 2000

Erfdraggers – 1999

Tweeduister – 1999

Ochtendkroniek – 1998

Noordeloos – 1997 aanmoedigingsprijs voor toneelliteratuur van het Amsterdams Fonds voor de Kunst; Van
der Vies-prijs 1997: geselecteerd voor het Nederlands Theaterfestival en Het Theaterfestival

April (1864-1889) – 1997 – Taalunie Toneelschrijfprijs 1998

Smegma – 1996 genomineerd N.P.S.-cultuurprijs

Zog – 1996

Doodrijp – 1995

Zeestuk – 1994

Desmet/het vege lijf – 1993